

Zbiór

praw konstytucyjnych i administra-
cyjnych Województwa Śląskiego.

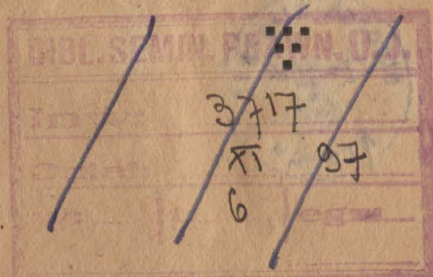
Ustawy wyznaniowe

I. Uzupełnienie.

zestawił

Dr. Włodzimierz Dąbrowski

Dodatek Nr. 9 do „Gazety Urzędowej Województwa Śląskiego”
1923

Tłoczono w Drukarni Wojewódzkiej w Katowicach.

Wydz. Bibl. Prawnicza

ZAKŁAD PRAWA ADMINISTRACYJNEGO
NA WYDZIALE PRAWA
UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO

BIBL. ZAKŁ. NAUK ADM.	
1. P.	U. d.
2207	
2. P.	3. P.
4. P.	5. P.

Uwagi wstępne.

W części pierwszej tej broszurki, stanowiącej pierwsze uzupełnienie do rozdziałów „Zbioru praw konstytucyjnych i administracyjnych Województwa Śląskiego“ Dr. Dąbrowskiego (tom I, II i III) odnoszących się do prawa wyznaniowego (Patrz tom I: str. 27, 37, 67 i nast., 120; — tom II: str. 235, 340; tom III: (Dodatek Nr. 1) str. 53—55), nastąpił przedruk zasadniczych postanowień prawnych mających charakter konstytucyjny lub międzynarodowy.

Na mocy art. 2. i 42. Statutu Organicznego z 15. lipca 1920 pozostają jednak nadal w mocy w zakresie spraw wyznaniowych również dotychczasowe prawa i rozporządzenia, obowiązujące w dniu wejścia w życie tego Statutu w granicach Śląska, o ile nie są sprzeczne z jego postanowieniami lub nie zostaną zmienione zgodnie z przepisami Statutu Organicznego Województwa.

Przedruk tych ustaw w broszurce niniejszej był niemożliwy z powodu ich zbyt wielkiej ilości. Pozatem zostały niektóre postanowienia zawarte w tych ustawach zniesione postanowieniami Konstytucji Polskiej i Statutu Organicznego. Przed stosowaniem poszczególnych przepisów trzeba dlatego w każdym wypadku kwestię tę dokładnie zbadać.

Wskutek tego ułożono jedynie spis najważniejszych dotychczasowych przepisów prawnych obowiązujących w obu częściach Województwa.

Przedruku ustaw tych należy szukać w następujących dziełach:

- 1) Grotefend-Cretschmar: Gesetzgebungsmaterial,
- 2) Brauchitsch: Verwaltungsgesetze,
- 3) Stier-Somlo: Verwaltungsgesetze,
- 4) Rintelen: Die Kirchenpol-Gesetze,
- 5) Friedberg: Lehrbuch des katholischen und evangelischen Kirchenrechts,
- 6) Bredt: Neues ewangelisches Kirchenrecht in Preussen,
- 7) Bernatzik: Die österreichischen Verfassungsgesetze,
- 8) Zbiór ustaw państwa austriackiego (R. G. Bl.)
- 9) Kasprzykiewicz-Krisch: Landesgesetze für Schlesien.

Katowice, 4. maja 1923.

W. D.

Część I.

Przepisy zasadnicze.

Rozdział I.

Art. 4.

Ustawy Konstytucyjnej

z dnia 15. lipca 1920 r.

(Dz. U. R. P. Nr. 73; poz. 497):

Dla ustawodawstwa Sejmu Śląskiego są zastrzeżone sprawy następujące:

7.) Ustawodawstwo w sprawach wyznaniowych z wykluczeniem spraw kościelnych, wchodzących w zakres polityki zagranicznej (konkordatu).

Rozdział II.

Konstytucja Polska.

Art. 110.

Obywatele polscy, należący do mniejszości narodowościowych, wyznaniowych lub językowych, mają równe z innymi obywatelami prawo zakładania, nadzoru i zawiadywania swoim własnym kosztem zakładów dobroczynnych, religijnych i społecznych, szkół i innych zakładów wychowawczych, oraz używania w nich swobodnie swej mowy i wykonywania przepisów swej religii.

Art. 111.

Wszystkim obywatelom poręcza się wolność sumienia i wyznania. Żaden obywatel nie może być z powodu swego wyznania i przekonań religijnych ograniczony w prawach, przysługujących innym obywatelom.

Wszyscy mieszkańcy Państwa Polskiego mają prawo wolnego wyznawania zarówno publicznie jak prywatnie swej wiary i wykonania przepisów swej religii lub obrządku, o ile to nie sprzeciwia się porządkowi publicznemu ani obyczajności publicznej.

Art. 112.

Wolności wyznania nie wolno używać w sposób, przeciwny ustawom. Nikt nie może uchylać się od spełnienia obowiązków publicznych z powodu swoich wierzeń religijnych. Nikt nie może być zmuszony do udziału w czynnościach lub obrzędach religijnych, o ile nie podlega władzy rodzicielskiej lub opiekuńczej.

Art. 113.

Każdy związek religijny, uznany przez Państwo, ma prawo urządzać zbiorowe i publiczne nabożeństwa, może samodzielnie prowadzić swe sprawy wewnętrzne, może posiadać i nabywać majątek ruchomy i nieruchomy, zarządzać nim i rozporządzać, pozostaje w posiadaniu i używaniu swoich fundacji i funduszków, tudzież zakładów dla celów wyznaniowych, naukowych i dobroczynnych. Żaden związek religijny jednak nie może stawiać w sprzeczności z ustawami Państwa.

Art. 114.

Wyznanie rzymsko-katolickie, będące religią przeważającą większości narodu, zajmuje w Państwie naczelne stanowisko wśród równouprawnionych wyznań.

Kościół rzymsko-katolicki rządzi się własnymi prawami. Stosunek Państwa do Kościoła będzie określony na podstawie układu ze Stolicą Apostolską, który podlega ratyfikacji przez Sejm.

Art. 115.

Kościół mniejszości religijnych i inne prawnie uznane związki religijne rządzą się same własnymi ustawami, których uznania Państwo nie odmówi, o ile nie zawierają postanowień, sprzecznych z prawem.

Stosunek Państwa do tych Kościołów i wyznań będzie ustalany w drodze ustawowej po porozumieniu się z ich prawnymi reprezentacjami.

Art. 116.

Uznanie nowego lub dotąd prawnie nieuznanego wyznania nie będzie odmówione związkom religijnym, których urządzenia, nauka i ustrój nie są przeciwne porządkowi publicznemu ani obywatelności publicznej.

Rozdział III.

Konwencja Genewska.

z 15. maja 1922 r.

Część III.: Ochrona mniejszości.

Tytuł II. dział III. sprawy religijne (art. 84—96).

Art. 84.

§ 1

Stosunek Państwa do kościołów uregulowany będzie przez ustawy, po wysłuchaniu właściwych przedstawicieli tych kościołów, zgodnie z zasadami, wyrażonemi w niniejszym Dziale.

§ 2.

Kościołami nazwano w niniejszym Dziale wszelkie wyznania zorganizowane.

Art. 85.

Wszyscy mieszkańcy obszaru plebiscytowego mieć będą prawo do swobodnego wykonywania, zarówno prywatnie jak i publicznie, praktyk każdego wyznania, religji lub wiary, o ile praktyki te zgodne będą z porządkiem publicznym i dobrymi obyczajami.

Art. 86.

I. — Kościoły, parafie i gminy żydowskie, jak również zakony i kongregacje, mieć będą prawo zarządzania swemi sprawami, oraz prowadzenia i nadzorowania swych instytucji, zupełnie samodzielnie, a to w ramach ustaw, wydanych dla utrzymania porządku publicznego i dobrych obyczajów.

2. — Będą one mogły swobodnie wybrać język, jakim posługiwać się będą przy załatwianiu swych spraw w administracji wewnętrznej. To samo odnosi się do bractw i stowarzyszeń religijnych.

Art. 87.

§ 1.

W granicach ustaw ogólnych i bez naruszenia praw osób trzecich, lub praw, wynikających z układów między Państwem a Stolicą Apostolską, kościoły, parafie i gminy żydowskie, jak również zakony i kongregacje będą mogły samodzielnie mianować swych duchownych, urzędników, pomocników, siostry miłosierdzia, diakonisy, oraz inny personel pomocniczy.

§ 2.

Będą one mogły, o ile należą do mniejszości religijnej, sprowadzać w tym celu z zagranicy osoby wspomniane w § 1-szym, które nie będą zmuszone do zmiany obywatelstwa i których dyplomy i kwalifikacje zawodowe będą uznane.

§ 3.

1. — Kościoły, parafie i gminy żydowskie, jak również zakony i kongregacje, w skład których wchodzi członkowie, należący do mniejszości narodowej lub językowej, będą mogły posługiwać się swobodnie językiem swych członków w służbie bożej, w duszpastersztwie i w nauce religii dla nich przeznaczonych.

2. — W wypadku, gdy osoby, należące do mniejszości narodowej lub językowej, stanowią większość w danej parafii lub gminie żydowskiej, stosowane będą przepisy § 2-go.

Art. 88.

Kościół, parafie i gminy żydowskie, jak również zakony i kongregacje, będą mogły utrzymywać również poza terytorjum Państwa stosunki o charakterze czysto kościelnym dla wspólnego działania na polu wiary, nauki, kultu i dobroczynności, oraz będą mogły przyjmować w tym celu datki od swych współwyznawców zagranicznych.

Art. 89.

1. — Wyznawcy wszystkich kościołów korzystać będą ze świąt ustawowych, które były im przyznane przed zmianą suwerenności. Święta te nie będą zniesione lub zmienione, bez zgody właściwych przedstawicieli rzeczonych kościołów.

2. — Sprawa święcenia szabasu uregulowana jest w art. 71-ym.

Art. 90.

Księża i funkcjonariusze kościołów, parafii i gmin żydowskich jak również zakonów i kongregacji, będą mogli wykonywać swobodnie swoje funkcje, bez względu na swe pochodzenie lub język.

Art. 91.

Kościół, parafie i gminy żydowskie, należące do mniejszości religijnej, mieć będą prawo do słusznego udziału w sumach, przeznaczonych dla celów kościelnych, lub duchownych w budżetach Państwa, w budżetach komunalnych, lub w innych budżetach publicznych, przyczem uwzględnić należy potrzeby obywateli, należących do mniejszości religijnej.

Art. 92.

Układające się Strony zobowiązują się pozwolić parafiom i gminom żydowskim na sporządzanie odpisów list podatkowych państwowych, które będą mogły służyć za podstawę dla repartycji opłat kościelnych w tychże parafiach lub gminach.

Art. 93.

1. — Wszystkie istniejące na obszarze plebiscytowym i już uznane kościoły, parafie, gminy żydowskie, zakony i kongregacje będą tam nadal uznawane.

2. — Stosując się do zmiany suwerenności, uzgodnią one swą organizację z ustawami, wydanymi dla utrzymania porządku publicznego i dobrych zwyczajów, jak również z przepisami niniejszego Działu.

3. — Dla przystosowania się do zmienionych warunków, przyznaje im się okres przejściowy do 1. lipca 1923 r. Postanowienie niniejsze nie dotyczy układu zawartego, lub układu, który będzie zawarty między Państwem Polskiem a Stolicą Apostolską. Nie dotyczy ono również przepisów art. 95-go.

Art. 94.

1. — Księża i urzędnicy kościelni, spełniający obecnie swe funkcje, będą mogli nadal je zachować i pełnić bez przeszkód. To samo dotyczy sióstr miłosierdzia i diakonis.

2. — Układające się Strony popierać będą wobec władz duchownych wymianę proboszczy katolickich między obiema częściami obszaru plebiscytowego, zgodnie z przepisami prawa kanonicznego, a to w interesie dobrego stosunku wzajemnego.

Art. 95.

Parafie i gminy żydowskie, jak również ich duchowni, urzędnicy i emeryci, będą mogli swobodnie uregulować swe stosunki gospodarcze do kościelnych instytucji przezorności (kasy itd.), do których należeć będą w chwili zmiany suwerenności. Będą one mogły stosunki te i nadal utrzymywać, dopóki nie można utworzyć instytucji, któreby mogły całkowicie zastąpić wspomniane instytucje. To samo dotyczy rodzin, pozostałych po osobach wyżej wymienionych.

Art. 96.

§ 1.

Zakłady, fundacje i inne instytucje o celach religijnych lub dobroczynnych, których działalność rozciąga się na obie części ob-

szaru plebiscytowego, będą mogły prowadzić ją nadal, dopóki nie będą mogły powstać odrębne instytucje dla każdej części.

§ 2.

W wypadku, gdy parafie lub gminy żydowskie przecięte zostały przez linię graniczną pomiędzy obiema częściami obszaru plebiscytowego, zainteresowani będą mogli poczynić odpowiednie kroki, dla uczestniczenia w utrzymywaniu majątku ruchomego i nieruchomego wspomnianych parafii lub gmin.

Art. 71.

1. — Żydzi nie będą przymuszani do wykonywania jakichkolwiek czynności, stanowiących pogwałcenie szabasu, i nie powinni doznawać jakiegokolwiek umniejszenia swej zdolności prawnej, jeżeli odmówią stawienia się w sądzie lub wykonania czynności prawnych w dzień szabasu. Jednakże postanowienie niniejsze nie zwalnia żydów od obowiązków, nałożonych na wszystkich obywateli polskich ze względu na konieczność służby wojskowej, obro-ny narodowej lub utrzymania porządku publicznego.

2. — Polska wyraża zamiar niezarządzania i nieudzielania zezwolenia na wybory, czy to ogólne, czy lokalne, które miałyby się odbywać w sobotę; żadne wciąganie (inscription) na listy wyborcze lub inne nie powinno się odbywać obowiązkowo w soboty.

Rozdział IV.

Administrator Apostolski.

1.

Święta Kongregacja dla spraw kościelnych nadzwyczajnych.

DEKRET

z audjencji u Ojca św. dnia 7. listopada 1922 r.

„Jego Świętobliwość Pan nasz z woli Opatrzności Boskiej Papież Pius XI., chcąc dać dowód swej pieczołowitej troski o dobro dusz w owej części diecezji wrocławskiej, która zwie się Górnym Śląskiem a położona jest w granicach Państwa Polskiego, postanowił zamianować tamże specjalnego Administratora Apostolskiego. Ten zaś urząd raczyła Jego Świętobliwość powierzyć Wielebnemu Ks. Augustynowi Hlondowi ze Zgromadzenia Salezjańskiego przyznając mu wszystkie prawa i przywileje do tego urzędu przywiązane i znosząc jakiekolwiek przeciwnie zarządzenia.

Dano w Rzymie ze Sekretarjatu Świętej Kongregacji dla spraw kościelnych nadzwyczajnych dnia, miesiąca i roku jak powyżej.

Borgogini Duca, sekretarz.

2.

OKÓLNİK.

L. Wyd. VII. 312—19.

Katowice, 10. III. 1922.

Dotyczy: Administrator Apostolski Śląska Polskiego.

Według zawiadomienia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego we Warszawie z dnia 3. lutego 1923 roku Nr. 1665 Nuncjatura Apostolska dla Polski we Warszawie zakomunikowała notą z dnia 13. listopada 1922 r. Rządowi Polskiemu we Warszawie, iż Jego Świętobliwość, Ojciec święty Pius XI. raczył zamianować Najprzewielebniejszego Księdza Augusta Hlonda na Administratora Apostolskiego polskiej części Górnego Śląska.

Kompetencja Administratora Apostolskiego części Górnego Śląska jest następująca:

a) Administrator Apostolski jest zwierzchnikiem Kościoła Katolickiego na Górnym Śląsku polskim z pełną jurysdykją Ordynariusza i z prawami przysługującymi Biskupom,

b) Na Administratora Apostolskiego przeszły prawa i kompetencje, jakie na terenie Górnego Śląska polskiego, w myśl obowiązującego tam ustawodawstwa niemieckiego i pruskiego, przysługiwały dotychczas Księciu Biskupowi wrocławskiemu i

c) Administracja Apostolska Górnego Śląska polskiego jest jednostką administracji kościelnej, stojącą na równi z biskupstwami.

Najprzewielebniejszy Administrator Apostolski Ks. August Hlond objął swój urząd na polskiej części Górnego Śląska dnia 17. grudnia 1922 roku.

Wojewoda Śląski:

(—) w. z. Żurawski.

(Gaz. Urz. Nr. 10, ex 1923).

3.

(Dz. Ust. Śl. Nr. 38; poz. 142 z dnia 23. grudnia 1922 r.).

Ustawa

z dnia 19. grudnia 1922 r.

w przedmiocie udzielenia zaliczki na administrację kościelną
w części górnośląskiej Województwa Śląskiego.

Art. 1.

Upoważnia się Wojewodę do udzielenia ze Skarbu Śląskiego na ręce Administratora Apostolskiego bezprocentowej zaliczki w

wysokości 20 000 000 mkn. na uruchomienie administracji kościelnej w części górnośląskiej Województwa Śląskiego.

Termin i sposób zwrotu zaliczki unormuje Rada Wojewódzka osobnem rozporządzeniem.

Art. 2.

Wykonanie ustawy poleca się Wojewodzie.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Marszałek:

(—) Wolny.

4.

(Dz. Ust. Śl. Nr. 9, poz. 58 z dnia 19. lutego 1923 r.

Ustawa

z dnia 6. lutego 1923 roku

w przedmiocie udzielenia dalszej zaliczki na administrację kościelną w części górnośląskiej Województwa Śląskiego.

Art. 1.

Upoważnia się Wojewodę do udzielenia ze Skarbu Śląskiego na ręce Administratora Apostolskiego dalszej bezprocentowej zaliczki w wysokości 40 000 000 marek niem. na uruchomienie administracji kościelnej w części górnośląskiej Województwa Śląskiego.

Termin i sposób zwrotu zaliczki unormuje Rada Wojewódzka osobnem rozporządzeniem.

Art. 2.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek:

(—) Wolny.

D O D A T E K

I. List Pastorski Ks. Adm. Apostolskiego.

Do Wielebnego Kleru i do Wiernych na Górnym Śląsku.

Najmilsi w Chrystusie!

Po raz pierwszy odzywam się do Was, aby Wam oznajmić, że z dniem dzisiejszym z woli Ojca świętego obejmuję na Śląsku Polskim zarząd Kościelny, który, jako Administrator Apostolski sprawować będę w myśl udzielonych mi

przez Stolicę świętą instrukcji i pełnomocnictw. Pragnę, aby w tym dniu cały Śląsk Polski, uświadomiwszy sobie doniosłe i historyczne znaczenie tego faktu, zbliżył się do Boga i zabrzmiał potężnym hymnem wdzięczności. Niech się radośnie rozkołyszą dźwięczne dzwony Waszych kościołów, niech wszędzie z pełnych piersi zagrzmie uroczyste Te Deum i niech się dzień ten, w którym się dla Kościoła na Śląsku nowa rozpoczyna era, we wszystkich sercach wyrzeźbi wspomnieniem niezatartem. Zwróćmy się w tej chwili z wdzięcznością, z synowskim przywiązaniem i z czcią głęboką także do naszego Ojca świętego, Piusa XI. On to bowiem, rozumiejąc Wasze potrzeby religijne i uwzględniając łaskawie Wasze gorące życzenia, złożył szczególniejszy dowód swej ojcowskiej dla Śląska dobroci i swej apostołskiej troski o duszę ludu naszego, stwarzając na ziemi naszej odrębny zarząd Kościelny.

Jestem Wam może nieznanym, ale nie jestem Wam obcy. Na równi z Wami dziecko śląskiej ziemi, przybywam do Was, jako ziomek i brat Wasz, ze staro-śląskiem zaufaniem swego do swoich. Pragnę się z Wami jak najprędzej zapoznać i dlatego odwiedzając Was będę w Waszych parafiach, po miastach i wioskach. Chcę Was powitać przy pracy, czy to w przemyśle, czy na roli. Chcę się z Wami pomodlić w Waszych pięknych kościołach, udzielić Wam Ducha św. przez Sakrament Bierzmowania, pobłogosławić Waszą działalność w szkołach, odwiedzić Waszych chorych po szpitalach i żyć się z Wami zupełnie.

Przychodzę do Was z jasnym i ustalonym programem. Pracowałem dotąd w Zgromadzeniu Salezjańskim pod hasłem: „daj mi duszę, resztę zabierz”, i z temże hasłem, z wyraźnego polecenia Ojca świętego, przybywam do Was. Przybywam zatem dla dusz Waszych, które odtąd są powierzone mej pieczy i za które odtąd przed Bogiem odpowiadam. A więc zadaniem mojem będzie prowadzić Was drogą wiary i cnoty do Boga, do nieba, utwierdzając, krzepiąc, oświecając, podnosząc, ratując. Wszyscy mają prawo do mej miłości, do mej pracy, i opieki, i wszystkim chcę służyć, wszystkimi chcę się zająć, aby wszystkich Chrystusowi pozyskać.

Przystępuję do tej pracy z świadomością swego trudnego zadania, ale i z głęboką wiarą w pieczołowitość tej Opatrzności, która mi przez Zastępcę Chrystusa na ziemi powierzyła losy Kościoła śląskiego. Nie polegam więc na swych słabych siłach, ale pokładam swą ufność w Bogu i w pomocy Matki Najświętszej, której opiece się wraz z całym Kościołem na Śląsku w szczególniejszy sposób oddaję.

Po niebie najwięcej pomocy spodziewam się od Kleru śląskiego, który zawsze z cnot kapłańskich słynął. Mam też do Was, moi zacni Księża, zupełne zaufanie i wiem, że jak przetrwaliście meżnie burze ostatnich lat, tak będziecie w dziejowej chwili przebudowy Śląska dla ludu pasterzami o przykładowej gorliwości a dla swego Arcypasterza chętną pomocą w ustrojowej pracy djecezalnej.

Wielkiej, bardzo ważnej pomocy spodziewam się po Tobie, zacny ludu śląski. Liczę na tę żywą i praktyczną wiarę, która była i jest Twoją chlubą. Liczę na Twoje po przodkach oddziedziczone przywiązanie do Kościoła i na to żywe zainteresowanie się jego sprawami, którem się z tradycji odznaczasz. Liczę na Twoje głębokie zrozumienie nowych zadań Kościoła na naszej ziemi

i na chętne ofiarne poparcie dzieł, które tu w najbliższych latach stanąć mają na trwałe dobytek Śląska i na pamiątkę dzisiejszego przełomu w jego dziejach.

Witajcie mi zatem, Wielebni Księża i mili Djecezjanie, jako pierwociny Kościoła śląskiego i pozwólcie mi, żebym zaraz przy pierwszym naszym spotkaniu wezwał Was do wspólnej ziemnej pracy nad duszami Waszemi i nad zbudowaniem nowej organizacji Kościelnej. Niech dzień dzisiejszy na zawsze pamiętny będzie nie tylko tem, że Śląsk się kościelnie wyodrębnia, ale głównie tem, że od tej chwili swoje siły zespalać będzie, aby swój ustrój i swą przyszłość oprzeć na wiekotrwałej podwalinie mocnej i żywej wiary.

Przybywam do Was w chwili, w której kończy się adwentowe wyczekiwanie Zbawiciela, w przeddzień miłych świąt Bożego Narodzenia. Otóż, gdy się za dni kilka około żłóbka gromadzić będziecie, aby Dzieciątko Boże /starym obyczajem zanucić nasze przepiękne kolędy, polećcie Jej w cichej modlitwie także Kościół śląski, jego potrzeby, jego przyszłość, jego Arcypasterza. I w tej rzewnej chwili niech błogosławieństwo Boże spłynie obficie na Was, na Wasze rodziny, na Wasze sprawy, na śląską ziemię, wnosząc w serca szczęście, w społeczeństwo spokój i wzajemne zaufanie, wszystkich jednocząc w miłości Chrystusowej według anielskiego pienia: „Chwała Bogu na wysokości a na ziemi pokój ludziom dobrej woli“.

Zadatkiem tych łask niebieskich niech będzie Błogosławieństwo Apostolskie, którego z wynurzeniem serca Wam i całej Krainie z polecenia Ojca świętego udzielam: Niech Was błogosławi Wszechmogący Bóg † Ojciec † Syn † i Duch Święty. Amen.

Ks. August Hlond, Administrator Apostolski.

Katowice, 17. grudnia 1922 r.

Rozdział V.

(Dz. Ust. Śl. Nr. 9, poz. 57 z dnia 19. lutego 1923 r.)

Ustawa

z dnia 6. lutego 1923r.

**w przedmiocie dodatku drożyznianego dla duchowieństwa
katolickiego w Województwie Śląskim.**

Art. 1.

Aż do wydawania ustawy regulującej stosunek Władz Kościelnych do Władz Wojewódzkich upoważnia się Wojewodę do wyasygnowania co miesiąc pięciokrotnie podwyżki, dodatków drożyznianych z dnia 1. lipca 1922 r. dla duchowieństwa rzymskokatolickiego czynnego i na emeryturze z ważnością od dnia 1. stycznia 1923 r. Wyplata ma nastąpić w walucie polskiej.

Art. 2.

Wykonanie ustawy porucza się Wojewodzie.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek:

(—) Wolny.

Część II.

Spis obowiązujących ustaw.

A. Część górnośląska.

Niemiecka ustawa cywilna (B. G. B.)

§§

411 (Pobory służbowe).

570 (Kontrakt najmu przy zmianie miejsca służbowego)

1784 (ustanowienie opiekunem)

1888

„

„

1564 (rozwód)

1589 (obowiązki kościelne)

Niemiecka ustawa karna z 15. maja 1871 r.

§§

31 (niezdolność do sprawowania urzędów publicznych)

33—36 (utrata praw)

130 a (omawianie spraw państwowych przez duchownych)

132 (bezprawne wykonywanie urzędu publicznego)

166—168 (występki przeciw religii)

174 (Zbrodnie i występki przeciw obyczajności)

181

„

„

„

196 (zniewaga)

243 (Kradzież i sprzeniewierzenie)

304 (uszkodzenie rzeczy)

306 (podpalenie)

338 (śluby)

Niemiecka procedura karna (Str. P. O.)

§ 52 (złożenie zeznań)

Niemiecka procedura cywilna (Z. P. O.)

§§

383 (złożenia zeznań)

811 (7 i 8) (egzekucja)

850 (8)

„

910 (areszt)

Niemiecka ustawa o ustroju sądownictwa (G. V. G.)

§§

34 (7) (lawnicy)

85 (sędziowie przysięgli)

Ordynacja konkursowa § 61.

Niemiecka Ordynacja miejska

§§

17 i 30.

Gesetz über die Angelegenheiten der freiw. Gerichtsbarkeit
(17. V. 98) rozdz. 4. „Personenstand“.

Ustawa z 6. lutgo 1875 r. o rejestracji stanu cywilnego i zawieraniu małżeństw (**Personenstandsgesetz** vom 2. II. 75 über die Beurkundung des Personenstandes und die Eheschliessung (R. G. S. 23).

Reichsgesetz über den **Personenstand** vom 11. Juni 1920 (R. G. B. 1209) und Vdg. vom 23. 12. 1921 (R. G. B. S. 28).

Reichsgesetz betreffend die Gleichberechtigung der Konfessionen in bürgerlicher und staatsbürgerlicher Beziehung vom 3. Juli 1869 (R. G. B. S. 292) (bezpodstawne ze względu na Konstytucję Polską).

Gesetz betreffend die Wehrpflicht der Geistlichen vom 8. II. 1920 (R. G. B. 23).

Gesetz betreffend Austrittes aus der Kirche vom 14. V. 1873 (G. S. 207).

Gesetz betreffend die Beaufsichtigung des Unterrichts und Erziehungswesens vom 11. III. 1872 (G. S. S. 183).

Reskript des Min. d. geistl. Ang. betr. den kath. **Religionsunterricht in den Volksschulen** vom 18. II. 1876.

Gesetz über die Vorbildung und Anstellung der **Geistlichen** vom 11 V. 1873 (G. S. S. 191) samt Ergänzungen vom 21. V. 1874, 21. V. 1882, 21. V. 1886.

Gesetz über die kirchliche **Disziplinargewalt** vom 12. V. 1873 (G. S. S. 198) (Novelle 1886, 1882).

Gesetz über die Grenzen des Rechts zum Gebrauche **kirchlicher Straf- und Zuchtmittel** vom 13. V. 1873 (G. S. S. 205).

Gesetz über die Verwaltung erledigter kath. **Bistümer** vom 20. V. 1874 (G. S. 135).

Gesetz betr. die geistlichen **Orden** und ordenähnlichen **Kongregationen** der kath. Kirche vom 31. V. 1875 (G. S. 217).

Gesetz über die **Vermögensverwaltung** in den kath. Kirchengemeinden vom 20. VI. 1875 (G. S. 241), (Novelle 1886, 1893).

Gesetz betr. die Rechte der **altkath. Kirchengemeinschaften** an dem kath. Vermögen vom 4. VII. 1875 (G. S. S. 333).

Gesetz über die Aufsichtsrechte des Staates bei der **Vermögensverwaltung** in den kath. Diözesen vom 7. VI. 1876 (G. S. S. 149).

Gesetz betr. die Bildung von **Gesamtverbänden in der kath. Kirche** vom 29. V. 1903 (G. S. 179).

Allg. Landrecht Titel II. § 11, 13—15, 19, 238.

Kab. O. vom 29. VI. 1850 (G. S. 343) (ewang.)

Gesetz vom 3. VI. 1876 (G. S. 125) „

Verordnung vom 5. IX. 77 (G. S. 170) „

Kirchengem. und Synodal O. vom 10. IX. 73.

General Syn. O. vom 20. I. 1876 (ew.)

Ges. vom 28. VII. 1876 betr. Austritt aus der jüd. Synagoge.

B. Część cieszyńska Województwa.

Gesetz vom 25. Mai 1868 Nr. 49 R. G. Bl. (Regelung der interkonfessionellen Verhältnisse).

Vereinsgesetz vom Jahre 1867.

Gesetz vom 20. Mai 1878 Nr. 68, R. G. Bl. betreffend die gesetzliche Anmerkung von Religionsgenossenschaften.

Strafgesetz §§ 78, 122—124, 153, 174, II lit. C, 175 I lit. A, 302—304, 316, 496.

Gesetz vom 17. September 1872 Nr. 8, R. G. Bl. ex 1863, Art. 5.

Gesetz vom 25. Mai 1868 Nr. 47, R. G. Bl. (Not-Civilehe).

Gesetz vom 25. Mai 1868 Nr. 48, R. G. Bl. (Verhältnis der Kirche zur Schule).

Gesetz vom 31. Dezember 1868 Nr. 3 (Versöhnungsversuch) und § 4 R. G. Bl. ex 1869.

Gesetz vom 9. April 1870 Nr. 51, R. G. Bl. (Konfessionslose).

Kaiserliches Patent vom 8. April 1861 Nr. 41 R. G. Bl. (Protestantenpatent).

A. H. Entschliessung vom 9. Dezember 1891, 1 Nr. 4, R. G. Bl. ex 1892 abgeändert auf Grund der A. H. Entschl. vom 15. Februar 1900 (Min. Kundmachung vom 28. Februar 1900), Nr. 40 R. G. Bl. und auf Grund der A. H. Entschl. vom 17. März 1905 (Min. Kundm. vom 7. Juli 1905), Nr. 114 R. G. Bl.

Kundmachung des Min. für Kult. und Unt. vom 2. September 1905 Zahl 21.876 (Verordnungsblatt Nr. 48 ex 1905) Seniorats-Vikare.

Gesetz vom 31. März 1890 R. G. Bl. (Israeliten) Min. Ver.v.
18. März 1897 Nr. 96 R. G. Bl.

Ministerialverordnung vom 18. Januar 1869 Nr. 13 R. G. Bl.
(zum Gesetz vom Jahre 1868 Nr. 49, R. G. Bl. Art. 4—6).

Kaiserliches Patent vom 15. Oktober 1781 (Toleranzpatent)
evangelische Kirche des Augsburger, des Helvetischen Bekenntnis-
ses, griechisch-orientalische Kirche.

Kaiserliches Patent vom 9. Oktober 1783 (Lipovaner).

Gesetz vom 7. Mai 1874 Nr. 50 R. G. Bl. (äussere Rechts-
verhältnisse der katholischen Kirche).

Gesetz vom 31. Dezember 1894 Nr. 7, R. G. Bl. ex 1895 (Be-
deckung der Bedürfnisse der katholischen Pfarrgemeinden).

Ministerialverordnung vom 31. Dezember 1877 Nr. 5, R. G. Bl.
ex 1878 (Besorgung der Angelegenheiten der katholischen Pfarr-
gemeinden durch die Orts-Gemeindevertretungen).

Min.-Ver. vom 20. Juli 1860 Nr. 162 R. G. Bl. und vom 13. Juli
1860 Nr. 175 R. G. Bl. (Veräusserung und Pfändung von Kirchen-
vermögen).

Min.-Ver. vom 13. Juli 1885 Nr. 95, R. G. Bl. (Ordensnieder-
lassungen).

Kongrua-Gesetzgebung:

Gesetz vom 19. September 1898 Nr. 176 R. G. Bl. (Dotation
der katholischen Seelsorgegeistlichkeit) und hierzu Durchführungs-
verordnung vom 16. November 1898 Nr. 205, R. G. Bl. und Min.-
Ver. vom 15. Januar 1904 Nr. 7 R. G. Bl.

Gesetz vom 24. Februar 1907 Nr. 56 R. G. Bl. (Erhöhung des
Minimaleinkommens und der Ruhegehälter katholischer Seelsorger)
und Min.-Ver. vom 6. März 1907 Nr. 630 R. G. Bl.

Gesetz vom 19. Februar 1902 Nr. 48, R. G. Bl. (Seelsorger an
gemeinnützigen Anstalten, priesterliche Beamten usw.) und hierzu
Durchführungsverordnung vom 12. März 1902 Nr. 54 R. G. Bl. (Re-
ligionsfond).

Gesetz vom 7. Mai 1874 Nr. 51, R. G. Bl.

Min.-Ver. vom 15. Juli 1850 Nr. 320, R. G. Bl. (Pfarr-Konkurs-
prüfung).

Vdg. des Min. für Kultus und Unterricht vom 1. September
1884 Nr. 148, betreffend die Besorgung der Angelegenheiten der
römisch-katholischen Pfarrgemeinde Bielitz.

Verordnung des Ministeriums für Kultus und Unterricht und,
bezüglich der Militärgrenze, des Armeeoberkommandos vom 20.
Juni 1860 R. G. Bl. Nr. 162, wirksam für den ganzen Umfang des
Reiches, mit Ausnahme des lombardisch-venetianischen Königrei-

ches, betreffend die Veräußerung und Belastung des Vermögens katholischer Kirchen, Pfründen und geistlicher Institute.

Verordnung des Justizministeriums und des Armeeeoberkommandos vom 13. Juli 1860, R. G. Bl. Nr. 175, betreffend denselben Gegenstand.

Gesetz vom 15. November 1863, L. G. u. V. Bl. Nr. 2 ex 1864, mit abändernden Bestimmungen des Gesetzes vom 18. Januar 1867, L. u. V. Bl. Nr. 5, wirksam für das Herzogtum Ober- und Niederschlesien, betreffend die Bestreitung der Kosten der Herstellung und Erhaltung der katholischen Kirchen- und Pfründengebäude, dann die Beischaffung der Kirchenparamente, Einrichtung und Erfordernisse.

Kundmachung des schlesischen Landesausschusses vom 17. Oktober 1865, Z. 2391, L. G. u. V. Bl. Nr. 5 ex 1866, betreffend eine Belehrung sämtlicher Kirchenbau-Konkurrenzkomitees in Schlesien über ihre Stellung zu den Kirchen, Pfründen- und Stiftungsvermögensverwaltungen, und über ihre Einflussnahme auf die Kirchenrechnungsführung.

Erlass der k. k. schlesischen Landesregierung vom 19. Februar 1900 Z. 18.261 ex 1899 betreffend Weisungen über den Vorgang anlässlich der Erhaltung der unter dem Patronate des Religionsfondes und unter dem landesfürstlichen Patronate stehenden Kirchen- und Pfründengebäude und der inneren Kircheneinrichtungen, wie auch rücksichtlich der Bestreitung der mit dieser Erhaltung verbundenen Auslagen.

Verordnung des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 12. Dezember 1892, Z. 4706, L. G. u. V. Bl. Nr. 1 ex 1893, betreffend die Feststellung und Abgrenzung der israelitischen Kultusgemeindesprengel im Herzogtume Ober- und Niederschlesien.

Verordnung des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 27. Oktober 1909, Z. 18.551, L. G. u. V. Bl. Nr. 50, betreffend eine Aenderung in der Abgrenzung der israelitischen Kultusgemeindesprengels und die Errichtung einer neuen israelitischen Kultusgemeinde im Herzogtume Ober- und Niederschlesien.

Verordnung des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 2. Dezember 1892, Z. 27.094, L. G. u. V. Bl. Nr. 5 ex 1893, mit welcher aus Anlass der bevorstehenden Konstituierung der israelitischen Kultusgemeinden im Herzogtume Ober- und Niederschlesien nach dem Gesetze vom 21. März 1890, R. G. Bl. Nr. 57, provisorische Anordnungen im Sinne des § 29 dieses Gesetzes über die Bestellung der Kultusgemeindevorstände und die Besorgung der Kultusgemeindeangelegenheiten in jenen Kultusgemeinden getroffen werden.

Verordnung des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 27. Oktober 1909, Z. 18.551, L. G. u. V. Bl. Nr. 51, mit welcher aus Anlass der Aenderung in der Abgrenzung der israelitischen Kultusgemeindesprengel und Errichtung einer neuen israelitischen Kultusgemeinde im Herzogtume Ober- und Niederschlesien provisorische Anordnungen getroffen werden.

Kundmachung des k. k. Landespräsidenten für Schlesien vom 3. August 1893, Z. 11. 530, L. G. u. V. Bl. Nr. 48, betreffend eine neue Einteilung des Landes Schlesien in israelitische Matrikenbezirke.

Verordnung des k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 2. Dezember 1892, Z. 27.092, L. G. u. V. Bl. Nr. 6 ex 1893, betreffend das für das Amt eines Rabbiners im Herzogtume Ober- und Niederschlesien erforderliche Mass allgemeiner Bildung.

Spis.

Część I.:

Przepisy zasadnicze.

	Strona
Rozdz. I. Statut Organiczny	5
„ II. Konstytucja Rz. P.	5
„ III. Konwencja Genewska	7
„ IV. Administrator Apostolski.	
1. Dekret Papieża Piusa XI.	10
2. Okólnik Wojewody dot. Administratora Apostolskiego	11
3. Ustawa śl. z 19. XII. 1922 o zaliczce na administrację kościelną	11
4. Ustawa śl. z 6. II. 1923 o zaliczce na administrację kościelną	12
5. Dodatek: I. List Pasterski Adm. Ap. Ks. Dr. Hlonda	12
„ V. Ustawa śl. z 6. II. 1923 o dodatku droż. dla duchowieństwa katol.	14

Część II.

Spis obowiązujących ustaw.

A. Część górnośląska	15
B. Część cieszyńska	17

Spis dodatkowy.

	Tom	Str.
1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej	I; II;	5 i 6
2. Statut Organiczny	I;	35, 120
3. Artykuł 88. Traktatu Wersalskiego	I;	60
4. Ustawy niemieckie zatwierdzone przez Komisję Między- sojuszniczą	I;	67
5. Stan prawny w części górnośląskiej	I;	83
6. Stan prawny w części cieszyńskiej	II;	331
7. Spis praw niemieckich	I; 135; II;	337
8. Spis praw austriackich	III; (dod. Nr. 1)	46
9. Spis praw śląskich	I;	131
10. Szkice organizacyjne	II;	122
11. Ustawa z 16. IV. 22 o rozciągnięciu na ziemie górnośl. ustaw pol.	I;	202
12. Konwencja genewska	I;	225

Wydawnictwa

Redakcji „Gazety Urzędowej“:

A. „Zbiór praw“.

- I. **Zbiór praw konstytucyjnych i administracyjnych Województwa Śląskiego**; opracował: Dr. Włodzimierz Dąbrowski,
Tom I. str. 308; Nakładem Urzędu Wojewódzkiego 1922. Tłoczono w Drukarni Wojewódzkiej w Katowicach.
- II. **Zbiór praw konstytucyjnych i administracyjnych Województwa Śląskiego**; opracował Dr. Włodzimierz Dąbrowski,
Tom II. str. 371; Nakładem Urzędu Wojewódzkiego 1923. Tłoczono w Drukarni Wojewódzkiej w Katowicach.
- III. **Zbiór praw**; opracował dr. Włodzimierz Dąbrowski,
Tom III. str. 94; wydano jako „Dodatek Nr. 1“ do Gazety Urzędowej.
- IV. **Zbiór praw. Prawo skarbowe i podatkowe**: I. Uzupełnienie. **Ustawy walutowe** (A) zestawil dr. Włodz. Dąbrowski; wydano jako „Dodatek Nr. 7“ do Gazety Urzędowej.
- V. **Zbiór praw. Organizacja i kompetencja władz i urzędów**: I. uzupełnienie **Ustawy o języku urzędowym** (A) zestawil dr. Wł. Dąbrowski; wydano jako „Dodatek Nr. 8“ do Gazety Urzędowej.
- VI. **Zbiór praw. Ustawy wyznaniowe**; I. Uzupełnienie; zestawil dr. Wł. Dąbrowski; wydano jako „Dodatek Nr. 9“ do Gazety Urzędowej.

B. Inne wydawnictwa.

- I. **Układ polsko-niemiecki** w przedmiocie państwowej własności górniczej i hutniczej w polskiej części Górnego Śląska; Wydano jako „Dodatek Nr. 2” do Gazety Urzędowej.
- II. **Ustawa o daninach komunalnych (Kommunalabgabegesetz)** z 14. lipca 1893 z uwzględnieniem ustaw uzupełniających; zestawił Dr. Wł. Dąbrowski; Wydano jako „Dodatek Nr. 3” do Gazety Urzędowej.
- III. **Ustawy o zwalczaniu lichwy wojennej** obowiązujące w części cieszyńskiej Województwa Śląskiego; zestawił Dr. Wł. Dąbrowski; Wydano jako „Dodatek Nr. 4” do Gazety Urzędowej.
- V. **Ustawy o ochronie lokatorów** obowiązujące w Województwie Śląskiem; zestawił Dr. W. Dąbrowski; „Dodatek Nr. 6” do Gazety Urzędowej.

— Do nabycia: —

**W Administracji „Gazety Urzędowej Woł. Śląskiego”,
Katowice, ul. Szafranka.**

